

ΣτΕ 149/2018 [Νόμιμη ΥΑ ΥΠΠΟΑ για μη χαρακτηρισμό ως μνημείων κτηρίων και εγκαταστάσεων πρώην Αεροδρομίου Ελληνικού]

Περίληψη

- Για τον χαρακτηρισμό ακινήτου ως μνημείου δεν απαιτείται τρέχουν όλα τα κριτήρια που μνημονεύονται στην διάταξη του άρθρου 1 του ν. 3028/2002, αλλ' αρκεί προς τούτο η συνδρομή έστω και ενός από τα κριτήρια αυτά (ΣτΕ 1493/2015). Εξάλλου, για το χαρακτηρισμό ακινήτου ως διατηρητέου μνημείου, λόγω της αρχιτεκτονικής αξίας του, δεν αρκεί, κατά την τεχνική κρίση της διοίκησης, το κτίριο αυτό να αποτελεί απλώς δείγμα, αρχιτεκτονικής τάσης μίας συγκεκριμένης εποχής ή να εμφανίζει επιρροές από συγκεκριμένο αρχιτεκτονικό κίνημα, αλλά θα πρέπει να έχει ιδιαίτερη αρχιτεκτονική αξία που θα το διαφοροποιεί από τα κτίρια της κατηγορίας του.

Η νομιμότητα των διοικητικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εφαρμογή των προαναφερθεισών διατάξεων του ν. 3028/2002 ελέγχεται από τον ακυρωτικό δικαστή, τόσο ως προς την πληρότητα της αιτιολογίας όσο και ευθέως για την ορθή εφαρμογή του νόμου, εφόσον από τα στοιχεία του φακέλου διαπιστώνεται με βάση και τα διδάγματα της κοινής πείρας η συνδρομή ή μη των κριτηρίων που προβλέπονται από τον νόμο για τον χαρακτηρισμό.

Το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων γνωμοδότησε: α) «Ομόφωνα υπέρ του μη χαρακτηρισμού ως μνημείου του κελύφους του αρχικού κτηρίου του Δυτικού Αεροσταθμού (αίθουσα αφίξεων - αναχωρήσεων) του πρώην αεροδρομίου Ελληνικού, διότι δεν είναι δυνατή η αποκατάστασή του στην αρχική μορφή λόγω των σοβαρών αλλοιώσεων που έχει υποστεί ενώ η αυθεντικότητά του έχει απολεσθεί λόγω των πολλών επεμβάσεων που έχει δεχθεί. β) Κατά πλειοψηφία υπέρ του μη χαρακτηρισμού ως μνημείου του παλαιού πύργου ελέγχου του Αεροσταθμού, του πρώην αεροδρομίου Ελληνικού, διότι δεν διαθέτει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που επιβάλλει ο νόμος για τον χαρακτηρισμό μνημείων νεώτερων των εκατό ετών. γ) Ομόφωνα υπέρ του χαρακτηρισμού ως μνημείου του Αγγλικού υπόστεγου (Παγόδα), διότι πρόκειται για ένα μοναδικό κτίσμα αυτής της μορφής και της κατασκευής για τον ελληνικό χώρο. δ) Κατά πλειοψηφία υπέρ του μη χαρακτηρισμού ως μνημείου του συγκροτήματος του πρώην Αμερικάνικου Κολλεγίου Θηλέων, διότι δεν διαθέτει σε ιδιαίτερο βαθμό κανένα από τα στοιχεία που απαιτεί ο νόμος 3028/2002, το άρθρο 6, παρ. 1γ, για τον χαρακτηρισμό ως μνημείων κτηρίων νεώτερων των εκατό ετών». Ακολουθώντας, εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση της Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού περί μη χαρακτηρισμού των ως άνω κτηρίων και εγκαταστάσεων, στην οποία περιλαμβάνεται η ως άνω συνοπτική αιτιολογία του Συμβουλίου.

Περαιτέρω, εκδόθηκε και η ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΔΠΑΝΣΜ/347577/31383/4566/14.12.2016 απόφαση της ίδιας Υπουργού (ΑΑΠ 307/30.12.2016) περί χαρακτηρισμού ως μνημείου, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3028/2002, του Αγγλικού υπόστεγου (Παγόδα), του πρώην αεροδρομίου Ελληνικού, φερόμενης ιδιοκτησίας Ελληνικού Δημοσίου και ΤΑΙΠΕΔ ΑΕ, διότι «πρόκειται για ένα μοναδικό κτίσμα αυτής της μορφής και της κατασκευής στον ελληνικό χώρο».

Η προσβαλλόμενη απόφαση, στηριζόμενη στις κρίσεις του Συμβουλίου, ορθώς εφήρμοσε τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 3028/2002, καθώς το Συμβούλιο προέβη σε εξαντλητική εξέταση και των τριών κτηρίων με βάση τα κριτήρια της νομοθεσίας και, συγκεκριμένα, την αρχιτεκτονική, πολεοδομική, καλλιτεχνική, κοινωνική, τεχνική και εν γένει ιστορική σημασία τους. Κατέληξε δε μετά από διαλογική συζήτηση, στην οποία συμμετείχαν και οι ενδιαφερόμενοι φορείς, στον μη χαρακτηρισμό αυτών, διαπιστώνοντας ότι κανένα από τα ανωτέρω στοιχεία δεν συντρέχει στον βαθμό που απαιτεί η νομοθεσία για τον χαρακτηρισμό των κτηρίων ως μνημείων. Η κρίση δε αυτή παρίσταται επαρκώς αιτιολογημένη, τόσο αυτοτελώς όσο και συσχετιζόμενη με τις αντίθετες εισηγήσεις των ως άνω υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, διότι αφενός μεν ευρίσκει έρεισμα στα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον του Συμβουλίου από όλες τις πλευρές αφετέρου δε το Συμβούλιο εξέτασε κάθε ένα από τα επιμέρους στοιχεία στα οποία στηρίχθηκε η κρίση των ανωτέρω υπηρεσιών. Συνεπώς, ο περί του αντιθέτου λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Εξάλλου από το πρακτικό του ΚΣΝΜ προκύπτει ότι υπήρξε συσχετισμός των υπό εξέταση κτηρίων με τα ήδη κηρυχθέντα ως νεώτερα μνημεία κτήρια του πρώην Ανατολικού Αεροδρομίου Αθηνών και υπόστεγα της Πολεμικής Αεροπορίας αλλά σαφής διαφοροποίηση των επίδικων κτηρίων ως προς την αξία τους, σε σχέση με την κηρυχθείσα τελικώς «Παγόδα». Επισημάνθηκε δε ότι ο χαρακτηρισμός των ανωτέρω κτηρίων (του πρώην Ανατολικού Αεροδρομίου Αθηνών, των υποστέγων και της Παγόδας), τα οποία βρίσκονται όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου σε τοπική συνάφεια και η σκοπούμενη χρήση τους ως εκθεσιακών χώρων ή χώρων στέγασης αεροπορικού μουσείου, εξασφαλίζει τη διατήρηση της συλλογικής μνήμης του αεροδρομίου. Συνεπώς, ο λόγος ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι ανεπαρκώς αιτιολογημένη διότι δεν επιχειρήθηκε σύγκριση με τα άλλα κτήρια της περιοχής τα οποία έχουν ήδη χαρακτηριστεί κατά τον νόμο ως μνημεία είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

Πρόεδρος: Αθ. Ράντος

Εισηγητής: Χρ. Παπανικολάου

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη

<https://nomosphysics.org.gr>

Το πλήρες κείμενο της απόφασης θα αναρτηθεί αμέσως μετά την καθαρογραφή της από το Δικαστήριο.